

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005, Dep.
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: tonje.falch-neveland@jd.dep.no

Deres ref.:
13/7207-TFN

Dok. nr.: 178169

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no

23.05.2014

Høring — Endring i utlendingsforskriften (engangsløsning for lengeværende barn)

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 11.4.2014 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettsikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokatens rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for asyl- og utlendingsrett. Lovutvalget består av Bente Mostad Tjugum (leder), Jan M. Birkeland, Sigrid Broch, Per-Erik Gåskjenn, Christel Reksten og Brynjulf Risnes.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

Advokatforeningen ser svært positivt på å finne en retts teknisk løsning som innebærer at barn som har oppholdt seg lenge i riket uten oppholdstillatelse, kan få legalisert sitt opphold. Det er sentralt, ut fra et barneperspektiv, at en ikke gjør barn ansvarlige for foreldrenes handlinger, og slik unngår at barn over tid opplever en vanskelig livssituasjon fordi foreldrene ikke har fått opphold i Norge. Det er videre klart at også svakheter i selve asylsystemet i noen grad bidrar til at barn i noen tilfeller oppholder seg lenge i Norge uten oppholdstillatelse.

På denne bakgrunn er Advokatforeningen generelt positiv til den nye forskriftsbestemmelsen og mener at denne også vil bidra til en positiv utvikling for de barn og familier som får opphold i riket. Nedenfor gis kommentarer til enkelte deler av forslaget.

3. Kommentarer til de enkelte forslagene

3.1 Kravet om returavtale, jf § 8-13 første ledd bokstav b og c

Advokatforeningen er skeptisk til vilkåret knyttet til returavtale. I og med at formålet med regelen er å imøtekomme hensynet til barn og barnets beste, må det av dette følge visse begrensninger i hvilke vilkår som kan stilles og hvilke hensyn som kan vektlegges ved avgjørelsen av om det skal gis opphold. Her vil også Norges internasjonale forpliktelser kunne innebære begrensninger, i første rekke kravet til vurderingen av barnets beste etter barnekonvensjonen artikkel 3.

Det er utvilsomt at det ved en avgjørelse av om et barn skal gis opphold her i riket av hensyn til barnets eget beste, også kan legges vekt på andre hensyn enn hensynet barnets beste. Blant annet vil det kunne legges vekt på innvandringsregulerende hensyn. Det kan imidlertid stilles spørsmål om hvorvidt et krav om returavtale, slik det er formulert i den nye forskriftsbestemmelsen, kan anses som et legitimt og saklig hensyn i denne sammenheng. Det dreier seg her om et hensyn av helt generell art uten noen relasjon til den enkelte sak. En kan heller ikke se at det i høringsbrevet framgår av hvilken grunn spørsmålet om eksistensen av returavtale skal være et avgjørende moment ved avgjørelsen.

Advokatforeningen vil derfor gå inn for at kravet om returavtale i forskriftsutkastet sløyfes og ber om at departementet vurderer dette spørsmålet på nytt, også i lys av Norges internasjonale forpliktelser, særlig barnekonvensjonens krav til en forsvarlig vurdering av hensynet til barnets beste.

3.2 Situasjonen for myndige søsken

For det tilfelle at det gis tillatelse til et barn i en familie, vil det etter forslaget ikke gis tillatelse til søsken som ikke er mindreårige. Advokatforeningen frykter at denne avgrensningen i mange tilfeller vil slå svært uheldig ut. Mange søsken av barn som vil kunne få tillatelse etter den nye regelen, vil ha bodd i Norge siden de var svært små og mange har tilbrakt hele sin oppvekst på asylmottak. Det synes ikke rimelig at disse ikke skal omfattes av de tillatelser som gis dersom de

fortsatt bor sammen med familien når alle andre familiemedlemmer gis tillatelse.

Det må i denne sammenheng også legges vekt på at det er et svært avgrenset antall personer det dreier seg om, mest sannsynlig kun noen få titalls personer, som har blitt myndige under oppholdet i Norge. Disse vil også av ulike grunner ha begrensede muligheter til å få oppholdstillatelse etter andre regler.

Advokatforeningen går derfor inn for at regelen omformuleres til å omfatte «barnets foreldre og søsken» generelt. En vil fortsatt kunne stille krav til at søsken må bo sammen med familien for å få tillatelse og kunne gjøre unntak når «særlige grunner taler mot», jf forslaget tredje ledd.

3.3 Kravet til avklaring av identitet

Advokatforeningen tar til etterretning at departementet ikke foreslår å gjøre unntak fra forskriften § 8-12 i forbindelse med behandling av saker etter engangsløsningen. Det bør likevel være slik at dersom tillatelse ellers ville ha blitt innvilget etter engangsløsningen i § 8-13, bør dette i noen grad påvirke den sannsynlighetsvurdering som foretas etter § 8-12. Videre bør det i de tilfeller som omtales i § 8-12 annet ledd, hvor identitet ikke kan dokumenteres etter første ledd, som hovedregel gis begrenset tillatelse etter annet ledd.

Advokatforeningen ser det som en fordel at disse utgangspunktene for hvordan § 8-12 konkret skal forstås i forbindelse med vurdering av saker under engangsløsningen, kommenteres eksplisitt i forbindelse med forskriftsvedtakelsen slik at man får en lik praksis i alle saker.

3.4 Fri rettshjelp

Det fremheves i høringsbrevet at utlendingsforvaltningen ikke av eget tiltak vil ta opp saker under engangsløsningen. Det vil derfor i hovedsak bli opp til familiene selv å fremme omgjøringsbegjæringer.

Advokatforeningen vil fremheve at når man først sørger for å utarbeide et eget regelverk og en prosedyre for å komme en relativt liten gruppe spesielt utsatte mennesker til gode, så bør man følge opp med mekanismer som sørger for at de relevante sakene virkelig kommer til behandling.

Advokatforeningen foreslår at det til forskriften knyttes en egen bestemmelse som gir fri rettshjelp ved søknader etter engangsløsningen. Rettshjelpen kan gis etter mønster fra og med de samme satser som ved klagebehandling i asylsaker. I og med at det i sum dreier seg om noen få hundretalls søknader vil dette uansett innebære en svært begrenset utgiftspost for det offentlige.

En vil avslutningsvis understreke at det følger av forvaltningens veiledningsplikt at personer som kan komme inn under engangsløsningen, orienteres om dette dersom de har andre typer søknader til behandling i utlendingsforvaltningen eller av andre grunner har kontakt med utlendingsforvaltningen. Det er derfor viktig at engangsløsningen blir godt kjent i alle deler av

utlendingsforvaltningen. Dette gjelder i særlig grad de deler av politiet som har direkte kontakt med utlendingene.

På samme måte bør det regulært undersøkes om engangsløsningen kan være relevant i forbindelse med pågripelser/uttransport av utlendinger. Det bes om at departementet understreker veiledningsplikten i denne sammenheng i forbindelse med forskriftsvedtakelsen.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær